

У2
Мк
В53

Панас Висікан

СТРАХОВИСЬКО з однією зяброю

У2
МЛ В53 3

ДЛЯ ПЕРШОКЛАСНИКА

Панас Висікан

СТРАХОВИСЬКО
з Однією Зяброю

ОПОВІДАННЯ

Для молодшого шкільного віку

—
т. 680

1498Н

82

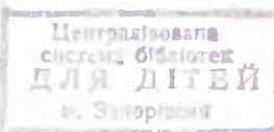

ВИДАВНИЦТВО ДІТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ
«ВЕСЕЛКА» КИЇВ 1977

До походу в таємничу ніччу, де за переказом давно оселилося страховисько з однією зяброю, хлопці готувалися дуже ретельно. Але її це не допомогло: довелося мандрівникам ганебно тікати.

Хто як поводився у цю скрутну мить, хто виявився сміливцем і справжнім другом, а хто — иросто базікою, розповідає вам у цій книжці

Панас Висікан.

Малюнки
ВАСИЛЯ СВДОКИМЕНКА

Якось перед вечором на лимані в тіні під високою кам'янистою скелею сиділи Алик, Єгорка і Сергійко. Вони пасли кіз і сперечались.

— Послухайте,— сказав Єгорка,— нам треба забрати всі мечі, які там збереглися, і золоті щити морських розбійників. Не забувайте: пройти катакомбою — справа нелегка. Кажуть, що хто в ній побував, той довго не жив на світі. По-перше, катакомба дуже глибока і темна, по-друге, небезпечна. Тому ватажком команди буду я. Зрозуміло?

— Як? — здивувався Сергійко. — А Петя? Ми ж домовились...

— Ніякого Петі,— перебив його Єгорка,— він боягуз і зазнайка. Якщо знайдемо золоті щити і мечі, то буде всім говорити, що він знайшов сам.

— Це вірно! — скрикнув Алик. — Я одного разу попросив у нього списати задачку, а він не дав. Я згоден, щоб командром нашої команди був Єгорка.

— Але Петя відмінник, може, треба буде підрахувати, і ми без нього не зумімо, — сказав Сергійко.

— Зумімо! — невдоволено буркнув Єгорка.

— А де ми будемо збиратись? — поцікавився Алик.

— Як де? Прямо біля входу в катакомбу.

— Ні, — заперечив Алик. — Петя теж прийде туди.

— Справді, — погодився Єгорка, — тоді нам доведеться зібратись раніше на півгодини.

— То Петі з нами не буде? — озвався Сергійко.

— Ні, я не хочу, щоб він був, а якщо не доручасте мені керувати командою, то я сам піду.

— І не боїшся? — запитав Сергійко.

— А чого мені боятися, я піду і у вогонь і у воду, — відповів Єгорка.

— Давайте проголосуємо, хто за Петю і хто за Єгорку, — скрикнув нарешті Алик, — це буде законно.

— Давай! — підтримав Сергійко і сказав

твірдим голосом, неначе й справді він стояв біля трибуни: — Хто за Єгорку — піднести руку.

Алик підняв.

— Хто проти? — знов запитав Сергійко.

— Ну, Петя відпадає, — перебив Єгорка, — проти нього Алик і я. Тепер подивимось, які ви сміливці. Ось бачите, яка висота? Хто стрибне у воду, той буде моїм помічником.

Алик і Сергійко миттю роздяглися і шубовснули в воду.

— Молодці! Ви обидва — помічники! — скрикнув Єгорка їм услід і вдоволено носміхнувся.

Потім хлопці погнали кіз додому і вирішили другого дня зіратися біля лиману.

— Приженем кози пасти, заженем до лиману — вони нікуди не підуть, поки ми повернемось, — сказав Єгорка, — а звчора всім необхідно приготувати те, що я зараз напишу.

Він дістав олівець і написав кожному на папірці, що брати з дому. Зайшло сонце, і друзі розійшлися з своїми козами по домівках.

Другого дня рано-вранці вони знову були біля лиману. Єгорка в синім кітелі з блискучими гудзиками і в картузі, від якого навмисно відірвав козирок, щоб бути схожим на моряка.

Алик в братовій тільнящі і з мисливським патронташем без патронів, а на голові іржава каска, яка завалялась на горищі ще з війни.

А Сергійка і впізнати не можна було: він надів

щось подібне до светра, підперезався поясом і навіть узяв кришку з виварки, щоб бути схожим на Іллю Муромця.

Хлопці зупинилися біля входу до катакомби.

— Сідайте, — сказав тихенько Єгорка і сам сів на камінь. — Послухайте, що я чув про цю катакомбу від нашого діда Макара. Це підземелля вже існує триста років. Розказував дід Макар,

що тут було море, де зараз лиман, і якась розбійницька ватага висадилась прямо біля цієї скелі. Ватажок наказав викопати глибоку печеру під землею і збудувати в скелі палац. Розбійники за один рік викопали цю катакомбу і збудували палац, але жити ні їм, ні ватажкові тут не довелося...

— Чому? — здивувались Алик і Сергійко.

— Не минуло й дня, як в цю катакомбу залізла якась страшна морська потвора з однією зяброю, знищила ватажка і всю його розбійницьку ватагу. Триста років ніхто не заходив сюди. Лише ми тепер вирішили все розшукати — здамо

золоті речі в музей і одержимо велику нагороду.
Ну, пішли!

Єгорка взяв на плечі свій рюкзак, засвітив ліхтарик і рушив першим.

— Не забувайте, що катакомба дуже глибока і заплутана, в ній легко можна заблудитись! — скрикнув він, не озираючись.

— А Петя знає історію цієї катакомби? — поцікавився Сергійко.

— Звичайно, ні, — відповів Єгорка, — він, правда, теж ходив до діда Макара, але дід лише мені одному розповів.

— Невже ця страшна потвора й досі живе в цьому підземеллі? — запитав Алик.

— Не знаю, — тихо промовив Єгорка, — казав дід, що воно як загуде, то треба негайно тікати.

З глибини катакомби віяло прохолодою і сирістю.

Темні стіни були непривітні, німі і де-не-де поросли мохом.

В окремих місцях стеля завалилась і величезні глиби черепашника лежали серед проходу. Світло ліхтарика прорізало темряву, і перелякані щури та ящірки кидались в усі боки, дерлися на стіни.

Пройшовши кілька кроків, команда зупинилася.

— Ну, як? — запитав Єгорка. — Моторошно, правда?

— Нітрохи,— відповів Сергійко тоненьким третячим голоском.

— В разі якого випадку — не розбігатись. Всі держіться мене,— наказав Єгорка, і хлощі рушили далі.

— Цікаво, скільки років вони довбали це підземелля? — прошепотів Алик.

— Я ж говорив, що за один рік викопали,— сердито відповів Єгорка,— адже розбійників було більше тисячі.

Він знову спинився. Прямо перед ними лежало невеличке підземне озеро. Нерухома чорна вода тьмяно виблискувала під світлом ліхтарика.

— Бреди,— скомандував Єгорка, глянувши на Алика.

— Бреди, Сергійку,— сказав Алик і штовхнув Сергійка у бік.

Той нерішуче переступив з ноги на ногу, але — робити нічого — побрів.

— А вода як лід,— скрикнув він, озирнувшись, і підтяг вище холоші. Хвилину постоївши, Єгорка з Аликом рушили слідом за ним. На другому боці хлопці повідкочували холоші і пішли далі. Єгорка освітлював шлях ліхтариком і тримав у руці іграшковий пістолетик — зовсім як справжній, тільки не стріляв. Вигляд у Єгорки був дуже вояовничий і справді командирський.

Хлопці йшли повільно, обережно, часто зупиняючись і прислухаючись. Було трошки моторошно...

І раптом десь далеко позаду щось так голосно і страшно завило, що Єгорка з переляку навіть випустив пістолетик.

Хлопці завмерли.

— Що це? — ледве вимовив Єгорка.

— Мабуть... Мабуть... страховисько з однією зяброю,— шепнув Алик.— Тікаймо!

Але ж куди тікати? Невідомий голос линув з боку виходу, весь час наближався і ревів у дужче й дужче.

— Вперед, іншого виходу нема,— вимовив нарешті Єгорка.

І друзі, спотикаючись, побігли вперед, страшну, гнітуючу темряву.

Але тут трапилась біда. Сергійко раптом спікнувся і впав.

Єгорка і Алик зупинилися.

— Що таке?..

— К-коліно розбив... — простогнав Сергійко.

Він спробував підвистися, але не зміг і схопивши ногу руками.

— Та не балуйсь! — злякано скрикнув Єгорка.— Ти що, здурів? Тікаймо швидше!

— Н-не можу... Нога... — тремтячим голосом промовив Сергійко.

Тим часом шалений рев припинився, і в межах тиші почулися чиїсь лункі кроки, що наближалися.

— Вставай, чуєш!.. — цокаючи зубами, повів рив Єгорка.— Вставай, бо пропадем...

Кроки вже було чути зовсім близько.

— Що робити? — в розpacії спитав Алик.

— «Що робити, що робити», — роздратовано

перекривив Єгорка. — Та не пропадати ж усім через нього! Побігли, Алик!.. А за ним ми ще прийдемо... потім...

І не встиг Сергійко отяmitись, як Алик і Єгорка вже зникли в темряві.

— Хло-о-пці!.. Куди ж ви?.. А як же я? — несамовито закричав Сергійко. Він навіть похолов від жаху. Один з розбитою ногою, в страшному підземеллі!

— Хло-о-опці!.. — плакав Сергійко.

— О-о-о! — луною котилося по катакомбам.
Враз Сергійко заплющив очі від сліпучого
світла. І знайомий голос схвильовано вигукнув:
— Сергійко?! Що з тобою? Що трапилось?
Перед ним з кишенев'яковим ліхтариком у руці
стояв... Петя.

— Петя?! Ти?! — розочаровано пробелькотав
Сергійко.— Звідки ти?..

Петя хотів був щось сказати, але Сергійко
схопив його за руку і швидко заговорив:

— Петю, рятуйся, тут якась потвора страшна
в катакомбі... з однією зяброю. Реве жахливо.
Хлопці втекли, а я... коліно розбив... Вони ме-
кинули. Рятуватися треба!

— Коліно розбив? Де? — стурбовано запитав
Петя і схилився до Сергійка.— Ану покажи. (І
досада! Якби я зінав...)

Петя обережно обмащував Сергійкове коліно.
Воно розпухло і дуже боліло.

Сергійкові здалося, що він знов чує які-
підозрілі звуки.

— Петю! Не барись. Тікати треба. Потвора...

Та Петя лише махнув рукою і якось ніяким
посміхнувся:

— Заспокойся. Ніякої потвори нема. Це ді-
Макар вигадав. Пожартував просто. А ви пон-
рили. Це не потвора гула, а я. Налякати ві-
захотів. Як дізнався, що ви без мене пішли
катаюмбу...

— Та ну?! — оторопів Сергійко.

— От дивись,— Петя витяг з-за спини великий рупор, зроблений з цупкого паперу, приклав до рота, і... по катакомбі розляглися вже знайомі Сергійкові страшні звуки.

— Справді! Ти диви! Оце так придумав! — весело промовив Сергійко.— А ми, дурні, злякались.

— Якби я знов, що так трапиться, я б ніколи цього не робив,— сказав Петя.— Це ж через мене ти розбив коліно.

— Та нічого... заживе,— заспокійливо промовив Сергійко.— Я сам винен. Не треба було мені з ними йти... без тебе.

— Ну, пішли, а то кози там, мабуть, уже розбрелися.— Петя допоміг Сергійкові піднятися, обережно обхопив його рукою за плечі, і вони поволі рушили вперед.

Через кілька хвилин вони вже виходили з катакомби. Під великим каменем, що лежав біля виходу, присіли відпочити. І почули по той бік каменя голоси Єгорки й Алика.

— А я тобі кажу, що нам здоровово пощастило,— говорив Єгорка.— Якби не втекли, напевне загинули б. Ти ж чув, як воно гуло...

— Сергійка жаль,— сумно промовив Алик.— Хороший все-таки був хлопець... Розумний і сміливий. І такого хлопця проковтнуло якесь дурне страховисько з однією зяброю. От жаль!

Сергійко не витримав і голосно засміявся.
З-за каменя вмить визирнули Алик і Єгорка.
Побачивши раптом Сергійка і Петю, вони аж
роти пороззявляли від подиву.

А Сергійко презирливо глянув на них і сказав:

— Ех ви, тюхтії! Кинули мене. Якби не Петя, із'їло б мене страховисько з однією зяброю.
А Петя не злякався і вбив його. Нема тепер
ніякого страховиська. Петя — справжній това-
риш. А ви — зайці полохливі. От!

Алик і Єгорка тільки кліпали очима і мовчали.
Що вони могли сказати?..

Централизованая
система бібліотек
ДЛЯ ДІТЕЙ
м. Запоріжжя

14984

8 коп.

ДЛЯ ПЕРВОКЛАССНИКА

Афанасій Захарович Вильяман

Страшилище
с однією жаброю

Рассказ

(На українському язичку)

Для младшого шкільного віку

Рисунки Василя Ангрещича Ілліокименю

Издательство «Весілля». Київ. Басейнів, 1/2

Редактор І. Н. Машенко Художній редактор Г. Ф. Мороз
Технічний редактор М. А. Калаш. Коректор Н. В. Третяниченко

ІД № 704

Здано на видобування 6-XII-1976 р. Надписано до зразка № 30-111-
1975 р. Формат 76 × 90/16. Папір № 2. Фото друкарії І. Умнік
відмінно, № 147. Обсяг видавництва 0,75. Тираж 550 000. Зам. в 3220
Цена 8 коп. Видавництво «Весілля». Книж. Басейнів, 1/2. Головне
видирництво республіканського видобуччя об'єднання
«Фотографічне» Держкомпільму УРСР. Київ. Довженко. 3

